

ناگهان شعر

محمد قهرمان

دامن ز تماشای جهان چیده گذشتیم چون باد ازین باغ خزان دیده گذشتیم رفتیم به گل چیدن و از ناله بلبل از خیر گل چیده و ناچیده گذشتیم گامی ننهادیم که عیبی نگرفتند از هم می مردم سنجیده گذشتیم بس پند که ناصح ز ره لطف به ما داد ما گوش گران کرده نشنیده گذشتیم ما غنچه بی طالع ایام خزانیم از شاخه دمیدیم و نخندیده گذشتیم از طعنه بی حاصلی از بس که خمیدیم چون بید سر افکند و رنجیده گذشتیم معلوم نشد هیچ ازین هستی موهوم بی خواست رسیدیم و نفهمیده گذشتیم از فکر به مضمون قضا ره نتوان برد ما از سر این معنی پیچیده گذشتیم از هیچ کسی در دل کس جای نکرديم در یاد نماندیم چو از دیده گذشتیم

قصر امین پور

بفرمایید فروردین شود اسفندهای ما نه بر لب، بلکه در دل گل کند لیخندهای ما بفرمایید هر چیزی همان باشد که می خواهد همان، یعنی نه مانند من و مانندهای ما بفرمایند تا این بی چرات کار عالم؛ عشق را ها باشد از این چون و چرا و چندهای ما سر مویی اگر با عاشقان داری سرباری بیفشان زلف و مشکن حلقه پیوندهای ما به بالایت قسم، و سرو صنوبر با تومی بالند بیاتان است باشد عاقبت سوگندهای ما شب و روز از تومی گویم و می گویند، کاری کن که «می بینم» بگیرد جای «می گویند» های ما نمی دانم کجایی یا که ای آن قدر می دانم که می آیی که بگشایی گره از بندهای ما بفرمایید دراز و درتر فردا شود، امروز همین حالا بیاید و وعد آییندهای ما

سعید شاد

وقتی ستون های جهان افتاده باشد وقتی که سقف آسمان افتاده باشد چیزی اهمیت نخواهد داشت بگذار فنجان چاییت از دهان افتاده باشد می ترسم از روزی که در حال تماشا آیینهای از دستان افتاده باشد سخت است وقتی زهر می خواهی بنوشی عکس کسی در استکان افتاده باشد گم کرده باشی راه ساحل را، بیاید باد موافق، بادبان افتاده باشد حال مرا شاید بفهمد آن که یک شب بختک به جانش ناگهان افتاده باشد

غلط نویسیم

جایگاه

پسوند «گاه» دلالت بر مکان می کند و الحاق آن به واژه «جای» ظاهراً غلط یا دست کم حشو است. با این همه، واژه «جایگاه» از قدیم تا امروز در نثر و نظم فارسی به کار رفته است و غلط نیست.

چهره کردن

این ترکیب بی معنی را غالباً در رسانه ها، به خصوص در اخبار ورزشی به کار می برند و می گویند: «کشتی گیر ایرانی امروز با پیروزی بر کشتی گیران چینی و ژاپنی چهره کرده»، چهره کردن ترکیب غلطی است و از کار برد آن باید پرهیز کرد. به جای آن می توان از این ترکیب ها استفاده کرد: جلوه کردن، خودنمایی کردن، جلب نظر کردن و ...

حجیم

به معنای «برحجم»، از واژه های مجعولی است که اصلاً در عربی به کار نرفته است، ولی در فارسی امروز مصطلح است و کاربرد آن اشکالی ندارد.

بر گرفته از کتاب «غلط نویسیم» ابوالحسن نجفی

واپسین نفس های زبان فارسی در هند و پاکستان

دکتر حسن عباس و دکتر عارف نوشاهی، استادان دانشگاه های هند و پاکستان

در گفت و گویا خراسان از بی توجهی ها به ترویج زبان و ادبیات فارسی به شدت گلایه می کنند

محمد بهبودی نیا

culture@khorasannews.com

فارسی نگاشته شده هستند اما عمق و مفهوم نوشته ها را متوجه نمی شوند. استاد دانشگاه بنارس هند می افزاید: هم اکنون، بزرگترین مشکل زبان فارسی در هند، نبود حمایت، پشتیبانی و سرپرستی این زبان است. شاعران هندی که به زبان فارسی شعر می گویند، هیچ حمایتی نمی شوند و دانش آموختگان این رشته نیز به همین دلیل، دچار دلسردی شده اند.

■ **بر مخاطب ترین شاعران ایرانی در هند**

دکتر حسن عباس درباره جایگاه شاعران ایران در هندوستان می گوید: در هند، پروین اعتصامی، شهریار، ملک الشعرا بهار، فروغ فرخزاد، نیما یوشیج و مهدی حمیدی طرفداران زیادی دارند و حتی دیوان اشعار آن ها در مقطع لیسانس و فوق لیسانس تدریس می شود. از شاعران قرن های گذشته نیز سعدی، خیام و فردوسی از شهرت و محبوبیت فراوانی بر خور دارند؛ حتی در مورد سعدی یک داستان نویس بزرگ هندی به نام «پریمن چند» که دارای درجه بالای نویسندگی است، سال های نوشته و در پیشگفتار این رساله یادآور شده باید از سعدی، درس زندگی و ادبیات آموخت. این کتاب، هم اکنون جزو کتاب های پر فروش هند است.

■ **بررسی کافی نیست، راه حل بدیهی!**

دکتر حسن عباس، همچنین درباره لزوم حمایت از پویایی زبان فارسی در هندوستان می گوید: مسئولان امر، در همه کشور های فارسی زبان، هر روز درباره زبان فارسی جلسه برگزار و موضوعات را بررسی می کنند اما عملاً

الیه آرائیان

culture@khorasannews.com

۱۳ ساله بود که با دست کاری شناسنامه اش راهی جبهه های جنگ می شود و در همان آغازین روز های حضور در جبهه، به اسارت رژیم بعث در می آید. مهدی طحانیان، سال ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۹ را در اسارت گذراند و عراقی ها او را که جوان ترین اسیر جنگی شان بود، به شدت زیر نظر داشتند. نقطه عطف اسارت این نوجوان، برخورد با نصیراشارما، خبرنگار هندی شبکه ۵ تلویزیون فرانسه است که رعایت حجاب را شرط مصاحبه با او بیان می کند. ۹ سال اسارت آزادهای نوجوان به نام مهدی طحانیان در کتاب «سرباز کوچک امام» به قلم فاطمه دوست کامی نوشته شد؛ کتابی که رهبر انقلاب در سال ۹۶ بر آن تقریظ نوشتند: «سرگذشت این نوجوان شجاع و باهوش و صبور در اردوگاه های اسارت، یکی از شگفتی های دفاع مقدس است؛ ماجراهای پسر بچه سیزده به چهارده ساله ای که نخست میدان جنگ و سپس میدان مقاومت در برابر مأموران درنده خوی بعثی را با رفتار و روحیه ای اعجاب انگیز، آزموده و از هر دو سر بلند بیرون آمده است. دل بر مظلومیت

■ **مرکز تحقیقات ایران و پاکستان**

این نسخه شناس برسته تصریح می کند: مرکز تحقیقات ایران و پاکستان، حدود ۵۰ سال قبل افتتاح شد و هم اکنون، دومین مرکز نسخه شناسی پاکستان به شمار می آید. حدود ۱۷ هزار نسخه گران بهای خطی، ۴۵ هزار کتاب چاپ سنگی فارسی و میکروفیلم ها و مجلات متعددی در این مرکز نگهداری می شود؛ اما این مرکز چندین سال است هیچ مدیر، کتابدار و فهرست نویسی ندارد. مسئولیت این مرکز به عهده ایران است و باید از سازمان ارتباطات ایران پرسید دلیل تامین نشدن کارمند برای این مرکز چیست؟ هم اکنون به دلیل نبود فهرست نویس، ۷ هزار نسخه خطی، بلا تکلیف مانده و فهرست نویسی نشده است. در گفت و گویی که مدتی قبل با رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی ایران داشتیم، او تحریرها را از دلایل ضعف های موجود بیان کرد. عارف نوشاهی می گوید: زبان رسمی سه کشور ایران، افغانستان و تاجیکستان، فارسی است و به نظر می رسد این کشور ها باید حمایت های بیشتری را در راستای پاسداری از زبان فارسی در دستور کار قرار دهند.

سرباز ۱۳ ساله امام (ره)

۹ سال در اسارت صدام

گفت و گوی خراسان با فاطمه دوست کامی، نویسنده کتاب «سرباز کوچک امام»

که به تقریظ رهبر انقلاب مزین شده است

مورد توجه مخاطب قرار بگیرد که خدا را شکر بعد از تقریظ رهبر انقلاب، جوان ها و نوجوان ها از کتاب استقبال کردند. این را از لطف خدا و برکت تقریظ رهبر انقلاب می دانم.

این کتاب قرار بود به زبان های مختلف ترجمه شود. آیا این اتفاق افتاده؟ اگر ترجمه شده است، باز خور دی از مخاطبان غیر فارسی زبان داشته اید؟

بله. این کتاب به زبان عربی در انتشارات دارالمعارف لبنان ترجمه و ظاهراً از آن در نمایشگاه های کشورهای عربی استقبال شده است. به زبان ترکی آذربایجانی هم ترجمه شده است. هنوز باز خور دی از مخاطبان غیر فارسی زبان نداشته ام، اما مطمئن هستم این اتفاق خواهد افتاد؛ به ویژه از مخاطبان کشورهای محور مقاومت.

به نظر شما باید به کدام ظرفیت های دفاع مقدس برای تولید آثار ادبی بیشتر پرداخته شود؟

امام خمینی (ره) می فرماید دفاع مقدس، دانشگاه انسان سازی است. و اقامه همین طور است. دفاع مقدس ما ارزش و ظرفیت پر داخته شدن دارد؛ چه در حوزه زنان، چه در حوزه نوجوانان یا در زمینه کمک های مردمی، حکمرانی، الگوسازی و ... این ها احتماً باید مورد توجه قرار بگیرد و با مطالعه و پژوهش باید به ظرفیت های پنهان دسترسی پیدا کرد.

از تازه ترین فعالیت های پتان در حوزه ادبیات دفاع مقدس بفرمایید.

در سال ۹۸ کتابی به نام «صبح» در برگیرنده خاطرات خانم صباح وطن خواه منتشر کردیم. ایشان در آغازین روزهای جنگ و اشغال خرمشهر، امدادگر بود و اندک تر تا تگ تر شدن حلقه محاصره، اسلحه به دست می گیرند و از شهر دفاع می کنند. شهید ابومهدی المهدیس، هم رزم شهید قاسم سلیمانی این کتاب را در آخرین ماه های عمر شان می خوانند و یادداشت بسیار زیبایی برای دختر شان، کوثر که تازه از دواج کرده بود، می نویسند و به او تقدیم می کنند. کتاب دیگرم مربوط به خاطرات یکی از اعضای جنبش اسلامی نیجریه است که در مرحله تدوین است.

نوجوان از کودکی در چه فضایی رشد کرده است. در ثبت و ضبط خاطراتش می بینیم که خیلی زود وارد مباحث انقلابی و مبارزه با رژیم پهلوی می شود و در اهپیمایی های شهر خودش شرکت می کند و مدرسه اش را به تعطیلی می کشاند تا هم کلاسی هایش در اهپیمایی ها شرکت کنند. بعد از پیروزی انقلاب جذب بسیج می شود و بونه فکری خودش را می سازد که در ۵۰ روز فعالیتش در جبهه و بعد در اسارت گاه ها به خوبی مشخص می شود.

هنگام نگارش با چالش خاصی مواجه بودید؟

یکی از چالش ها این بود که راوی باید صبر و حوصله زیادی در بیان خاطرات ۹ سال اسارتش می داشت. از طرفی، بالاخره زمان، گذشته و ممکن بود روی بعضی از خاطره ها گرد فراموشی نشسته باشد. من هم باید در کار صبور می بودم و سوالات را طوری طراحی می کردم تا فضای سازی ما ارزش و ظرفیت مخاطبی که هیچ شناختی از فضای اسارتگاه ها ندارد، شکل بگیرد. مصاحبه ها که تمام شد، از دوستی که مسئولیت تبدیل مصاحبه ها به متن را داشت، خواستم که سوالات من را در هر مصاحبه بشمرد. بالغ بر ۳۸ هزار سوال در طول حدود ۳۵۰ ساعت مصاحبه پرسیده بودم. این کار با همه سختی ها، جذابیت های خاص خودش را داشت و حدود ۴ سال زمان برد.

از این که رهبر انقلاب بر این کتاب تقریظ نوشتند، چه حسی داشتید؟

آقای طحانیان چهره موجه و مظلومی داشتند و علی رغم همه بی مهری هایی که به ایشان شد، با متانت روزگار را سپری می کردند. تقریظ رهبر انقلاب و دستخط شان از دوجو به برای ما بسیار خوشایند بود؛ اول این که رهبر جهان اسلام اثر را مطالعه کرده و پسندیده بودند. این مهر تأییدی بر مسیر طی شده بود. دوم این که دلم می خواست این کتاب با همه فراز و نشیب هایش

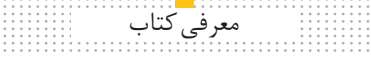
درنگ

رمان ضعیف آقای مجری دهه ۶۰!

مینو چهری- مجری
محبوب تلویزیون در دهه شصت و بازیگر فیلم ها و سریال های نام آشنا مثل «برف روی کاج ها» و «از سرنوشت»، روز ۱۶ تیر ماه از رمانش به نام «باغی» رونمایی کرد. حسین

پاکدل بعد از اجرا، بازیگری و نمایشنامه نویسی، حالا پایه عرصه داستان نویسی گذاشته است. در معرفی رمان باغی که نشر ثالث آن را منتشر کرده، آمده است: «این رمان در حقیقت قصه ای عاشقانه است در بستری سیاسی. همه راز گریز به تحولات جامعه در سال های نه چندان دور. در خصوص کسانی که منشأ تحولات بزرگ و کوچک بودند در هر زمینه. دوران تصمیم های کلان. در این میان انسان ها و عشق هاشان له می شدند پیش پای قدرت». در بخشی از رمان هم که در خبرها و همچنین صفحه شخصی حسین پاکدل آمده، این طور می خوانیم: «شب اول بادلهر و توب تاب قلب، تاصیح در سکوت سرد و وهم انگیز باغ و عمارت نشسته بود گوشه بهار خواب بالا در تاریکی وزل زده بود به آسمان شاهد و اختران آشنا برای او و ایران، و دل داده بود به مرور اتفاقات سهمگین و مشهود پی در پی. حسب عادت، اول کار، این خاطر بازی ی تازه برایش مثل روزهای خوش رفته، شوخی بود و اسباب سرگرمی و رفع دلتنگی، شاید هم سروشی بر بذلی های اجباری و موروثی اش، ولی هر چه بود، کم کم انداخته بودش در توری به رگشت صیاد خیال و خاطره. سیر حوادث رفته بر اهل خانه جسور ش کرده بود، مثل برگ افتاده به سطح سیل، بی اراده با خود می بردش؛ تا کجا؟ شاید تا فنانی کامل، مثل بسیاری دیگر که به دلیل نبود فهرست نویس، ۷ هزار نسخه خطی، بلا تکلیف مانده و فهرست نویسی نشده است. در گفت و گویی که مدتی قبل با رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی ایران داشتیم، او تحریرها را از دلایل ضعف های موجود بیان کرد. عارف نوشاهی می گوید: زبان رسمی سه کشور ایران، افغانستان و تاجیکستان، فارسی است و به نظر می رسد این کشور ها باید حمایت های بیشتری را در راستای پاسداری از زبان فارسی در دستور کار قرار دهند.

معرفی کتاب

نقد متون هنری معاصر در «هیا هو ی متن»

کتاب «هیا هو ی متن» اثر دکتر پرویز پرتوی و بنفشه انصاری با هدف آموزش و شکوفایی «نقد عملی» بر پایه رویکردهای علمی روز دنیا در عرصه هنر و ادبیات نوشته شده و به تازگی توسط نشر

«زین دانشمند» به چاپ رسیده است. نویسندگان این کتاب به موضوعاتی از قبیل نقدهای فرمالیسم، روانکاوانه، مارکسیستی، ساختارگرایانه و فمینیستی پرداخته و رویکردهای جدیدی همچون شالوده شکنانه، تاریخ گرایی نوین، اقتباس، بوم گراییانه و جهانی شدن را تشریح کرده اند. بنفشه انصاری یکی از نویسندگان کتاب در گفت و گویا خراسان می گوید: تحقیق و پژوهش ها در زمینه نقد متون هنری معاصر را از سال ۱۳۹۴ به همراه دکتر پرتوی شروع کردیم و کتاب پیش رو حاصل شش سال تلاش بی وقفه است. این کتاب در واقع با رویکردی مختلف به نقد متون هنری معاصر پرداخته شده است. «هیا هو ی متن» بر پایه نقد گام به گام و کارگاهی با زبانی ساده نوشته شده است. این کتاب به خواننده کمک می کند به صورت پله به پله با مسیر نقد و بررسی و شیوه های نقد آشنا شود. ابتدا کلیت تئوری را بیان می کنیم، سپس به سراغ آموزش گام به گام نقد می رویم و در انتها نمونه های عملی را می آوریم. او می افزاید: یکی از مشکلات کتاب امروز در زمینه نقد متون هنری معاصر، کتاب های ترجمه شده، آن هم با زبانی پیچیده است. هم اکنون، تعداد کتاب های تالیفی در زمینه نقد متون هنری معاصر در کشور به شدت اندک است. در اصل مهم ترین هدف ما این بوده که کتابی تخصصی در این زمینه را با زبانی روان و به دور از پیچیدگی در اختیار مخاطب قرار دهیم.